

INGEZONDEN.

EEN HELDERZIEND GENEZER.

Gaarne zou ik enkele opmerkingen willen maken naar aanleiding van de mededeelingen van dr. GEWIN in het vorig nummer van ons *Tijdschrift*, omdat ik overtuigd ben, dat dergelijke proefnemingen geheel nutteloos moeten zijn als gevolg van de gebruikte methode en dikwijls gevaarlijk zullen wezen.

Dr. GEWIN had beloofd de talenten van een helderziende eens aan de werkelijkheid te toetsen en heeft daartoe een zijner patiënten in zijn eigen ziekenhuis onder zijn contrôle door den helderziende laten behandelen. Daarbij was afgesproken, dat de resultaten der behandeling zouden worden mee gedeeld. Nu staat vast, dat elke klinische diagnose onvolledig is en eenigszins onzeker; de waarschijnlijkheid is natuurlijk in vele gevallen zeer groot en nadert de zekerheid, maar deze zekerheid bestaat streng genomen nooit. En omdat de diagnose niet zeker is, is de prognose het nog veel minder; daaruit volgt, dat een patiënt, dien de arts voor ongenezelijk houdt, soms wel beter kan worden. Zoo zou het dan ook volstrekt niet onmogelijk zijn geweest, dat bij den bedoelden patiënt, tijdens de behandeling door den helderziende, een absces was doorgebroken of dat op andere wijze een gunstige wending tot stand was gekomen in het ziekteproces. Ieder verstandig denkend man zou dan weliswaar hebben gezegd, dat de genezing *tijdens*, maar niet *door* de behandeling was tot stand gekomen, maar de helderziende en zijn adepten en de patiënt met zijne omgeving zouden deze waarheid niet gelooven. En voor dr. GEWIN, die de proef geheel onder door hem zelf gekozen omstandigheden had ingericht, zou deze weg zijn afgesloten geweest; hij had dan moeten toegeven, dat de resultaten der behandeling schitterend waren, want men moet ook een tegenstander „fair play” geven, als men het spel eens heeft aangenomen.

In de laatste alinea geeft dr. GEWIN een ernstige waarschuwing tegen dergelijk bedrijf; m. i. mist hij na zijn onvoorzichtig optreden daartoe alle recht en alle autoriteit, want ik geloof niet, dat iemand meer reclame voor den helderziende heeft gemaakt dan juist dr. GEWIN, die dien man heeft verzocht een zijner patiënten in zijn eigen ziekenhuis te behandelen.

Amsterdam, 1 Maart 1921.

P. RUITINGA.

ARTSEN-SALARISSEN.

Met belangstelling las ik het artikel van BRENKMAN in het *Tijdschrift* van 26 Februari ll. en kan dit geheel onderschrijven. Nog steeds, ook in de provincie Noord-Holland, moeten de artsen in ambtelijken dienst genoeg nemen met een salaris, waarvan zij met een gezin niet kunnen leven, waarvan zij hun kinderen niet een opvoeding kunnen geven, zooals zij zelf gehad hebben, waarmee het hen onmogelijk is een stand te onderhouden, welke men van een dokter eischt. Nog steeds meent men, dat de arts zijn geheele persoonlijkheid — lichaam en ziel — behoort te geven, terwijl hij moet tevreden zijn met minder, dan waarop hij naar intellect, arbeid en verdienste aanspraak mag maken.

Ik hoop, dat BRENKMAN met zijn stukje zal bereiken, dat de heeren, die over wel en wee te beschikken hebben, zullen gaan inzien, dat het niet langer aangaat om op de menschevriendheid en welwillendheid van een deel van hun ambtenaren te teren. Doch ik twijfel daaraan, omdat ten eerste dit *Tijdschrift* in die kringen niet gelezen wordt, en ten tweede, omdat men zich er daar toch niet veel van zal aantrekken. De vaststelling der salarissen staat sterk onder invloed der politiek. En de politiek viert hoogtij. Het waren geen geneesheeren, die men salarieerde, doch een aantal ambtenaren, die men in een zekere klasse moest onderbrengen en die door hun salaris vooral niet mochten uitsteken. De rest was maar bijzaak.

De politieke menschen trekken zich weinig aan van al onze klachten, hoe waar deze ook zijn. Wil men eenigen invloed uitoefenen, dan is het zaak, dat alle geneesheeren-ambtenaren zich nauw aaneensluiten ten einde gezamenlijk voor hun belangen op te komen. Daarom is het toe te juichen, dat de Maatschappij het initiatief nam voor een ambtenaren-organisatie. De gestichtsartsen ageeren reeds sinds twee jaren voor positieverbetering, doch wil men wat bereiken, dan moet er inniger contact komen tusschen alle groepen van ambtelijke geneesheeren. Het is daarom van belang, dat de ambtenaren-organisatie in de Maatschappij zal slagen: een opwekking om mee te werken zal overbodig zijn, indien men slechts wil bedenken, dat van 2700 geneesheeren 700 behooren tot hen, die hoogstens f 8000 verdienen, al wijden zij zich geheel aan hun taak, al doen zij den meest intensieven arbeid!

Santpoort, Februari 1921.

J. L. VAN LIER.

INSPUITINGEN TEGEN DIPHTHERIE.

Naar aanleiding van hetgeen DE HARTOGH zegt op bldz. 1167, zou ik willen opmerken, dat bij een ernstige ziekte als de diphtherie, het onthouden van een voordeel wel degelijk is gelijk te stellen aan het toebrengen van een nadeel. Zeker, de intraveneuse insputingen zullen, als niet altijd ongevaarlijk, tot bijzondere gevallen moeten beperkt blijven, maar de intramusculaire insputing is even ongevaarlijk als de onderhuidsche, de techniek eenvoudiger en de werking beter, omdat zij sneller is.

Amsterdam, 28 Februari 1921,

D. HERDERSCHÉE.

GENEESKUNDIGE GEDRAGSLEER.

In No. 8, I, 1921 van het *Tijdschrift* heeft w. J. ARENDS in zijn overigens goed bedoeld schrijven, ons als zijn overtuiging o. a. verkondigd, dat het spreekuur „vrij” behoort te zijn, maar niet dat van de specialisten. Dezen zouden ook op het spreekuur alleen mogen helpen op een briefje van den huisdokter, anders zondigen zij. Nu ontgaat mij, hoe men overigens moge denken over een vrije specialistenkeuze, ten eenenmale de logica, waarom het spreekuur van den huisdokter wel, dat van den specialist niet vrij mag zijn. Ik ben benieuwd, of het ARENDS of een ander zal gelukken dezen gedachtengang duidelijk te maken. Het zal toch niet een uitglijden van de pen zijn, zooals waarschijnlijk de „zuigelingen-bestrijding” op blz. 1005 van hetzelfde nummer is op te vatten.

Enschede, 28 Februari 1921.

J. A. DE VRIES REILINGH.

BERICHTEN.

Wetten, Besluiten, Officiële verslagen, enz..

Bescherming van het diploma voor ziekenverpleging.

Dezer dagen is verschenen de memorie van antwoord op het voorloopig verslag omtrent het wetsontwerp tot wettelijke bescherming van het diploma voor ziekenverpleging 1). Terwijl de memorie van toelichting bij het wetsontwerp slechts ondertekend was door den minister van arbeid, van wiens departement derhalve het ontwerp afkomstig was, is thans deze memorie van antwoord ondertekend en door den minister van arbeid en door den minister van binnenlandsche zaken. Eerstgenoemde geeft als grond voor die dubbele ondertekening op, dat dit ont-

1) Zie dit *Tijdschrift* 1920, II. bldz. 1470 (wetsontwerp) en bldz. 2606 (voorloopig verslag).